

CRISTIAN DIACONESCU
PENTRU ROMÂNIA
(poza CD, cu oameni pe
fundal)
PROIECTUL NOSTRU
DE ȚARĂ:
ROMÂNIA RESPECTATĂ
1 Introducere

I. Respect pentru Români

II. Respect pentru România

III. Respect pentru Educație, Sănătate, Muncă și Valoare

IV. Respect pentru Instituții și Statul de Drept

V. Respectul ca Mentalitate: Societatea Respectului

La final: Un Nou Început

INTRODUCERE

Sunt Cristian Diaconescu, cred în dreptate și corectitudine, cred că românii și România merită să fie respectați. Cu acest gând în minte și în suflet, după discuții cu mii de români, din toate zonele țării, am hotărât să candidez la Președinția României. Va împărtășesc Proiectul NOSTRU de țară: România Respectată. E al nostru, al tuturor celor care credem că se poate, că România merită o soartă mai bună în următorii ani și nu doar alte generații de sacrificiu într-o continuă tranziție. Merităm să trăim mai bine, să fim mai respectați ca oameni și ca țară și putem face asta împreună: cu un Președinte care să respecte poporul român și să îi urmărească interesele în țară și în străinătate, cu un Guvern care să fie ghidat de Președinte astfel încât să își **respecte cuvântul dat românilor**.

Cuvântul-cheie în proiectul nostru este **“Respect”**, căci am uitat să ne respectăm, să cerem să fim respectați, să ne facem respectați. Ca oameni, ca cetățeni, ca și comunitate, ca țară, trebuie să punem în prim plan respectul. Ca român care a respectat și slujit comunitatea și statul român, înțeleg că respectul e calea înainte: respect pentru Români, respect pentru România, respect pentru Educație, Muncă și Valoare, respect pentru Instituții și **pentru** Statul de Drept și, nu în ultimul rând, respect ca mentalitate, să redevenim o Societate a Respectului. Reînvațând să ne respectăm și să respectăm, **vom crea fundamentul necesar pentru a trăi mai bine**, mai fericiți, într-o țară mândră și influentă, în regiune, Uniunea Europeană și NATO, și în lumea întreagă. Respect pentru individ înseamnă politețe, dar și servicii publice de calitate – **justiție, educație, sănătate, infrastructură** - respect pentru țară înseamnă **a acționa în interesul ei** la Bruxelles, în negocierile internaționale, peste tot unde este cazul. Înseamnă respect pentru tradiții, dar și modernizarea statului: să păstrăm ce e frumos din trecutul nostru și să ne pregătim, pe noi, copiii și nepoții noștri pentru viitor, ca să fim o societate a succesului, prosperității și stabilității.

Avem nevoie de un Președinte puternic și înțelept, care să înțeleagă toate aceste lucruri, și care să nu vrea putere de dragul ei, ci **pentru** a servi interesele românilor și ale României.

După o carieră în slujba României și a românilor, vin în fața dumneavoastră pentru a vă propune să facem echipă pentru România. Un Președinte corect, pentru toți românii, trebuie să fie cinstit și să le spună adevărul: miracole nu se pot întâmpla peste noapte, Președintele nu e

Premier și nu trebuie să facă treaba Guvernului, ci are propriile sale atribuții, dar împreună, și cu sprijinul românilor, putem să ne ridicăm mai mult în următorul deceniu decât în ultimii 25 de ani de la Revoluție. Trăim un moment istoric, și urmează și alte momente istorice: aniversăm un secol de la Marea Unire în 2018, avem Președinția Română a Uniunii Europene în 2019. Vă propun să mergem pe acest drum împreună, respectându-ne reciproc și pregătind România pentru succes, prosperitate și stabilitate. Români fericiți, prosperi, bucurându-se de viață, asta e normalitatea pe care mi-o doresc pentru România și pentru care voi lupta ca Președinte.

(semnătura CD)

I. Respect pentru Români

Românii merită mai mult respect, ca indivizi, ca și cetățeni, ca familie și comunitate. Respectul pentru ei ca indivizi se manifestă prin standardul de viață, prin condițiile de trai. Condițiile de trai nu depind numai de stat, sau de guvern, ci de fiecare dintre noi în parte, de munca pe care o depunem, de felul în care încercăm să ne ridicăm, să trăim mai bine. Ca Președinte, vreau să îi inspir **pe români** să fie ambițioși, să își dorească mai mult de la viață și să fie dispuși să muncească până la apariția succesului. În același timp, voi lucra cu Guvernul pentru ca mediul din România să le ofere cât mai multe oportunități, de la condiții economice, la cele sociale și la cele internaționale: îmi doresc să ajut, prin diplomație economică, **la atragerea a cât** mai multe investiții străine, care să se materializeze într-un trai mai bun și mai sigur pentru români.

Respectul pentru români ca cetățeni se reflectă în transparență, **în** calitatea mesajelor de la liderii țării și în felul în care se comportă statul, administrația, cu românii. Voi da un semnal, ca viitor Președinte al României, realizând un proiect “virtual” de “Porți Deschise” pentru a explica românilor mai bine felul în care se iau deciziile țării. Voi transmite societății românești mesaje pozitive, de ambiție și voință de a avea succes cu toții, căci e important ca liderul politic să inspire, nu doar să fie preocupat de lupta politică. În parteneriat cu Guvernul, voi pleda pentru respect în relația cu administrația și funcționarii publici, în dublu sens: noi să le respectăm munca, ei să ne respecte pe noi prin acte administrative de calitate și în timp util. Respectul pentru cetățean înseamnă și respectul pentru contribuabil, prin fiscalitate clară, simplă și stabilă, care să permită investiții pe mai mulți ani și nu emoții de la o luna la altă. Respectul pentru familie e necesar cu atât mai mult cu cât condițiile din ultimele decenii nu au

stimulat tinerii să își creeze o familie, fiind mai preocupați de grijile zilnice ale tranziției. Pentru mine, familia contează, România e familia viitorului Președinte. Familia **ca valoare primordială și ca prioritate zero trebuie** pusă în centrul politicilor publice. **Familia îi poate face pe români mai fericiți și statul român mai puternic, prin forța demografiei.** Respectul pentru comunitate ține atât de solidaritate, cât și de respectarea regulilor traiului în comun. O cultură a ajutorului pentru cei aflați în nevoie e mai mult decât necesară în România; românii nu trebuie să aștepte de la stat să le fie mai bine, căci statul nu are resursele necesare, iar fericirea noastră depinde de fiecare dintre noi. Putem fi însă o societate în care solidaritatea între oameni să fie mai prezentă, iar noul Președinte ar trebui să dea un semnal în acest sens.

În același timp, trebuie să fie clare regulile traiului în comun: democrația nu înseamnă haos și lipsă de respect pentru legi și pentru aproapele nostru, ci libertatea de a fi fericiți, cu respectarea legilor.

(o imagine care să denote ideea de respect, eventual cu CD și niște români)

II. Respect pentru România

Respectul pentru România are multiple valențe, de la respectul pentru tradiții și **pentru** valorile **românești** la asigurarea faptului că **țara noastră** se bucură de o imagine respectabilă în regiune, în UE și în NATO, precum și în plan global. Respectul pentru România presupune totodată conștientizarea importanței siguranței naționale și a integrității statului român, precum și respectul de care merită să se bucure comunitățile de români din străinătate. România are oameni frumoși și tradiții apreciate, atât de noi, cât și de străini. E cu atât mai important să le păstrăm, să ne cultivăm valorile tradiționale, **fiind totodată** în pas cu vremurile. Avem nevoie de adaptare și progres, de modernizare, dar nu trebuie să renunțăm la ceea ce e frumos în trecutul nostru: un popor de viitor are și un trecut, care merită respectat, nu putem reinventa roata în fiecare deceniu, avem nevoie de o minimă stabilitate. Voi fi Președintele Modernizării, dar și al stabilității, al prosperității și al respectului pentru valorile tradiționale.

În calitate de Președinte al României, **voi** fi un lider echilibrat, dar puternic, care, alături de Guvern, va face România respectată și influentă, pe măsura potențialului său, în regiune, în UE și în NATO. Ca lider al românilor, **voi** menține ferm ancorată România în comunitatea euro-atlantică, **voi** consolida și mai mult parteneriatul strategic cu SUA **și voi** ridica standardul ambițiilor regionale și globale românești. Cine își dorește puțin, primește puțin, iar România merită mai mult, merită să fie lider regional în Sud-Estul Europei. Dacă suntem lideri în regiune, vom fi mai influenți și în UE și în NATO și vom avea o valoare adăugată **mai mare** pentru partenerii externi, din lumea întreagă. Vom fi mai influenți la Bruxelles și în capitalele cheie ale lumii, în pregătirea a 100 de ani de la Marea Unire, precum și a Președinției Române a UE în 2019.

Respectul pentru România în plan extern va fi crescut atât prin acțiunile diplomatice, cât și prin respectul de care se bucură soldații noștri din teatrele de operațiuni, dar și printr-o diplomatie economică mai puternică. E foarte important să creștem economic în regiune, și nu numai, asta fiind una din marile mele priorități: voi susține antreprenorii și exportatorii români și voi da o componentă mai puternică pragmatismului în relațiile bilaterale; vreau să deschid uși pentru succesul românesc în străinătate, în timp ce îi respectăm pe cei care au reușit deja.

În calitate de conducător al Consiliului Suprem de Apărare al Țării voi coordona acțiunea noastră în fața noilor provocări geopolitice, dar și a riscurilor noi, simetrice și asimetrice - precum cybersecuritatea - cu care ne confruntăm în perioadă post-Crimeea, sprijinind demersurile Guvernului de a aloca 2% din PIB ca buget al Apărării, conform cerințelor NATO.

Trebuie să le oferim siguranță atât românilor, cât și cetățenilor care ne sunt frați, cei din Republica Moldova, stat pe care **îl vom sprijini în traiectoria sa** europeană și euroatlantică. În același timp, voi coordona, alături de Guvern, procesul de obținere a independenței

energetice pentru România în următorii ani, precum și a statutului de hub regional de investiții. Astfel, vom fi mai bine pregătiți în procesul de globalizare. În paralel cu oportunitățile economice, voi combate pericolele la adresa siguranței constituite de clanurile mafioate.

(poză cu CD în postură diplomatică sau dând mâna cu cineva mare în materie de externe)

III. Respect pentru Educație, Sănătate, Muncă și Valoare

Avem oameni valoroși, de la artiști la sportivi, la români pur și simplu competenți, care își fac treaba bine și discret în fiecare zi, dar care sunt acoperiți de zgomotul incompetenței care a cuprins clasa politică și guvernarea. Avem nevoie de o nouă normalitate, de normalitatea valorii, astfel încât incompetența să devină excepția -și să fie sancționată ca atare- și nu să pară regula. Pentru asta avem nevoie de respect pentru muncă și valoare, și de respect pentru oameni în două chestiuni cheie: educație și sănătate.

Ca Președinte mă voi strădui, dincolo de puterea exemplului personal, să reunesc periodic la o masă, valorile românești din țară și din străinătate, și să le consult în cadrul unui “Pact pentru Valorile Romaniei” menit a oferi periodic sprijin actului de guvernare, pentru performanța sa. Totodată, voi angaja printre consilierii mei și voi stimula angajarea în sectorul public a cât mai multor români din diaspora care au studii și specializări de valoare, pentru a ajuta la creșterea calității actului administrativ. Voi lucra pentru recunoașterea mai rapidă a diplomelor de top din străinătate, astfel încât resursa umană românească să poată fi folosită și în România. Avem nevoie de românii din străinătate, respectând totodată opțiunea lor dacă doresc sau nu să se întoarcă acasă: putem și vom colabora mai bine cu diaspora din diferite țări ale lumii, punând totodată bazele unui Program Național de Reîntoarcere a Talentelor.

Avem nevoie de un Pact realist pentru Educație, de care să ne ținem, căci copiii noștri nu își pot permite la nesfârșit experimente asupra lor. Avem nevoie de un just echilibru între stabilitate și evoluție tehnologică, pentru a pregăti noua generație pentru economia și nevoile secolului XXI. Voi fi un model pentru români, stimulându-i să fie în pas cu tehnologia, astfel încât **să devenim un hub regional** tehnologic și de inovație: România, un Silicon Valley al Estului Europei. Totodată, nu se poate face educație de calitate fără revalorizarea instituției dascălului: avem nevoie, din nou, de respect pentru profesori, de încredere în ei și de stimulare corespunzătoare a muncii lor. În același timp, ca Președinte, voi favoriza o mai mare legătură între universități și piața forței de muncă, atât pentru a preveni șomajul **în rândul** tinerilor, cât și pentru ca ei să aibă toate abilitățile pentru un viitor de succes; nu ne mai permitem generații de sacrificiu.

Haosul din economie a creat probleme și la nivelul sistemului de sănătate. Cred într-o mai bună colectare a taxelor și impozitelor, pe care o voi susține în parteneriat cu Guvernul, acest lucru urmând a da un plus de stabilitate profesioniștilor din domeniul sănătății. Nu e normal ca, după o viață de muncă, părinții și bunicii noștri să nu își poată permite servicii medicale de calitate; merită mai mult respect, iar sănătatea va fi una din prioritățile mele, urmând a forma și o Comisie Specială în acest sens, cu experți români din țara și străinătate, care să ofere soluții de eficientizare a sistemului sanitar, bazat pe cele mai bune practici din lume.

Respectul pentru muncă trebuie revalorizat la toate nivelurile și voi da un semnal în acest sens, mergând periodic în plan local, pentru a discuta cu românii implicați în agricultură și proiecteeuropene, astfel încât să reușim în mandatul meu prezidențial să ridicăm cât mai mult satul românesc spre standardele de viață de la oraș. Împreună cu românii de la orașe și de la sate, vreau să muncim cot la cot pentru a deveni mai buni, mai competitivi, pentru a ne maximiza avantajele competitive: poziția geografică, calitatea forței de muncă, resursele naturii, creativitatea, adaptabilitatea. Voi fi un avocat al capitalului românesc, urmând a-l sprijini cu toate instrumentele aflate la dispoziția instituției Prezidențiale; simetric, contez pe capitalul românesc pentru construirea, în parteneriat public privat, a infrastructurilor de care România are nevoie în anii care vin.

(poză cu CD și cu tineri în jur)

IV. Respect pentru Instituții și Statul de Drept

În ultimii 25 ani a prevalat sentimentul lipsei de încredere și de direcție a țării, românii fiind dezamăgiți periodic de clasa politică. A sosit momentul să schimbăm societatea în bine, schimbând modelul **după** care este condusă țara, prin felul în care ne raportăm la instituții, prin respectul pentru ele și prin întărirea statului de drept. Fără respect pentru instituții și pentru statul de drept nu se poate vorbi de modernizare. Nu este normal ca instituțiile să ia forma oamenilor care le conduc, ci invers: oamenii trebuie să își facă treabă conform fișei postului. Ca Președinte, intenționez să fiu un mediator între instutiile statului, să promovez dialogul cu societatea civilă și să sprijin o justiție independentă, rapidă și corectă. Legea și ordinea, **precum** și sentimentul că justiția e "pentru toți, nu doar pentru unii", constituie un pas necesar **în procesul** de creare a încrederii în statul de drept și în instituțiile de profil.

În paralel cu respectul pentru instituții, voi stimula simetria în relația cu cetățeanul: cetățeanul trebuie să fie servit de instituții la standarde de calitate apropiate de cele din sectorul privat, cu

celeritate și seriozitate. Acest lucru trebuie să fie o preocupare-cheie a ierarhiei instituțiilor, cu care intenționez să lucrăm împreună pentru scăderea birocrăției - și cu reducerea cheltuielilor discreționare - și implementarea unui sistem profesionist și competitiv de e-government. Corupția din contractele cu statul ne-a sărăcit, din cauza ei sunt mai puțini bani pentru educație, sănătate și alte servicii publice, de aceea ea trebuie combătută prioritar de instituțiile de profil, în paralel cu procesul de simplificare și debirocratizare. Voi folosi prezențele mele în Consiliul Superior al Magistraturii și experiența de fost ministru al Justiției pentru a sprijini lupta împotriva corupției și a grupurilor de interese oculte care finanțează partidele pentru a cere ulterior contracte cu statul, care constituie adevărate "tunuri" bugetare.

Voi inaugura un discurs anual cu privire la Starea Națiunii Române -șeful statului și nu Primul

Ministru are legitimitatea pentru a ține acest discurs- în care voi include indicatori esențiali de progres pentru România și politicile statului. **Ca arbitru, voi milita pentru promovarea criteriului competenței la numirile în funcțiile publice. Apartenența politică trebuie să înceteze să mai fie singura virtute. Voi promova, de asemenea, transparența nominalizărilor pentru aceste funcții.** Pentru transparență, voi promova tehnologia și în cadrul Administrației Prezidențiale și voi folosi experiența programatorilor români pentru un "Cod pentru Romania" pe model american (Code for America), care să stimuleze creativitatea în obținerea soluțiilor tehnice optime pentru transparența administrativă și interacțiunea cu cetățenii. A

sosit momentul ca Palatul Cotroceni să fie deschis, din toate punctele de vedere, publicului român.

(poză la birou, că fost Ministru al Justiției)

V. Respectul ca Mentalitate: Societatea Respectului

De prea multe ori în România ne-am obișnuit cu replica “merge și așa”, și, încet încet, am asistat la degradarea societății românești, până la un nivel al relațiilor sociale pe care nu îl mai recunoaștem. Adevărul e că nu mai “merge și așa”, e nevoie urgentă de schimbarea mentalității și de avansare spre o societate a respectului. Numai așa putem ajunge mai buni și numai așa putem deveni noi înșine schimbarea de care are nevoie societatea. Ca Președinte, sunt pregătit să lupt pentru schimbarea mentalității, făcând o largă coaliție cu toții românii care doresc să inspire societatea prin bun simț, succes, meritocrație. Ca Președinte, trebuie să inspiri românii, dar și să îți tragi inspirația din români, și sunt atâtea lucruri bune care se întâmplă în România, dar care sunt ignorate, din **dorință** de senzațional.

Normalitatea mandatului meu prezidențial va fi normalitatea bunului simț și a respectului pentru cei din jur, a construcției și a tragerii “la aceeași căruță” pentru o Românie mai bună. Dezbinarea a ajuns prea departe, și a sosit momentul să reimbratisam ideea de comunitate și pe cea de moderație. O putem face începând să respectăm diferențele de opinie și să cultivăm din nou dezbaterea, argumentul. Mă voi implica personal pentru ridicarea ștachetei în dezbaterea publică, pentru ca românii să vadă că nu toți politicienii sunt politrucii, ci că mai există oameni de stat, care vor să construiască, cu seriozitate, alături de români, societatea viitorului.

Una din prioritățile mandatului meu este recăpătarea încrederii în clasa politică, bazată pe acțiuni, nu doar vorbe. Nu trebuie să acceptăm declinul și standardele scăzute, căci avem energia, ideile și ambiția să rezolvăm problemele economice, sociale și politice, să tratăm politica cu responsabilitate. Prea ne-a fost teamă în ultimii 25 de ani să ne asumăm o direcție clară, am trăit o politică paralizată când de frică, când de alegeri greșite sau oscilante, ceea ce ne-a făcut să pierdem mai multe trenuri decât era cazul. Dincolo de reforma și modernizarea statului e necesar un alt element cheie pentru modernizare: o schimbare culturală în țară, în sensul revalorizării tenacității, a succesului, a luptei până la reușită. Au fost, de-a lungul istoriei noastre, suficiente momente în care am știut să fim luptători, în ciuda condițiilor dificile. E momentul să renastem ca națiune și să ne maturizăm, la un sfert de secol de la Revoluție. Iar o condiție a maturizării este **construirea societății** respectului.

(poză cu CD în poziție de dialog sau / și solemnitate)

LA FINAL: UN NOU ÎNCEPUT

Alegerea noului Președinte al României nu trebuie să fie un final de campanie electorală și atât, ci semnalul pentru o reînnoire reală a societății românești. Președintele este șeful statului și are ca responsabilitate să lucreze alături de români pentru o viață mai bună, cu stabilitate, prosperitate, dar și către o continuă modernizare. Modernizarea e cu atât mai importantă cu cât lumea în care trăim e în continuă schimbare, îndreptându-ne spre o nouă ordine globală. Pentru a fi câștigători ai acestei noi ordini avem nevoie de un Președinte diplomat dar puternic, care să se lupte pentru români, în plan extern și intern.

La 25 de ani de la Revoluție, e important să ridicăm cât mai mulți români din sărăcie, în clasa de mijloc, și să devenim împăcați cu noi înșine, să învățăm să ne respectăm între noi și să avem respect pentru reguli. Astfel, speranța de mai bine va deveni realitate, românii vor avea șansa unei bune educații, unei slujbe din care să trăiască decent, și vor duce o viață în siguranță, trăită cu demnitate de la început și până la pensie. Însă pentru asta, românii trebuie 10să aleagă corect. Avem un Guvern Ponta care a promis mult și care a făcut puțin, iar acest lucru e dovada faptului că și un candidat la Președinție Ponta promite mult și va face puțin. Avem o economie care arată aparent mai bine la capitolul cifre, dar a cărei presupusă creștere nu se simte în buzunare și nici în mediul privat; greul economiei e dus în continuare de antreprenori, pe care statul condus de actuala Guvernare nu îi respectă. Eu voi schimba ca Președinte lucrurile acestea, urmărind binele comun.

Am suferit ca imagine în ultimii ani, și trebuie să întoarcem acest capitol și să arătăm lumii că suntem un popor care merită tot respectul. Ca viitor Președinte vreau să lucrez cu românii din țara și din diaspora, să arătăm că sunt atât serioși și consecvenți, cât și un actor cheie în regiune, în UE și în NATO. Voi reprezenta cu mândrie statul român, voi fi garantul independenței naționale, al unității și al integrității teritoriale a țării.

Voi media între puterile statului, precum și între stat și societate. Împreună, putem moderniza România, și putem trăi cu toții mai bine și mai fericiți. Dacă românii vor trăi bine și vor avea conștiința faptului că, în mandatul meu, se încheie tranziția noastră spre o societate modernă, misiunea mea va fi îndeplinită și respectul pentru omul politic ca om de stat va fi restaurat. Vă invit să pășim pe acest drum împreună, să clădim România Respectată!

Președintele Tuturor Românilor,

Semnătura CD + poză cu perspectivă de “call to action”

Viziunea asupra economiei

Introducere

Principii

IMM-urile ar trebui să fie motorul economiei

Taxe mai ușor de plătit pentru contribuabili și mai ușor de încasat pentru stat

Autostrăzi pentru șoferi, nu pentru clientela politică!

Energie și resurse naturale: eficiență economică și imperative strategice

Economisirea privată este baza pensiilor viitoare

Un sistem medical eficient trebuie bazat pe competiție

Introducere

Legea fundamentală a statului precizează limpede care sunt atribuțiile președintelui. Printre altele, acesta veghează la respectarea Constituției și la buna funcționare a autorităților publice, exercită funcția de mediere între puterile statului, precum și între stat și societate. De asemenea, președintele desemnează un candidat pentru funcția de prim-ministru și numește Guvernul pe baza votului de încredere acordat de Parlament. Președintele României poate consulta Guvernul cu privire la probleme urgente și de importanță deosebită și poate lua parte la ședințele Guvernului în care se dezbate probleme de interes național privind politica externă, apărarea țării, asigurarea ordinii publice și, la cererea primului-ministru, în alte situații. Președintele României adresează Parlamentului mesaje cu privire la principalele probleme politice ale națiunii și încheie tratate internaționale în numele României, negociate de Guvern, pe care le supune spre ratificare Parlamentului.

De aici rezultă că, în limite foarte precis delimitate, președintele României este parte a puterii executive și, din acest punct de vedere, are un cuvânt important de spus în privința politicii economice a țării. Președintele nu elaborează, nu impune și nu implementează politici economice: acestea sunt atribuțiile Guvernului. Însă, la fel ca în alte domenii de activitate, președintele României are datoria de a veghea la respectarea unor principii de bază ale politicii economice și de a se asigura că politica economică este în acord cu interesele naționale și cu angajamentele europene și internaționale ale României.

Din înalta sa poziție de mediator și cu legitimitatea conferită de votul popular direct, președintele României are datoria de a se asigura că regulile care guvernează activitatea actorilor din economie, fie ei investitori strategici, mici antreprenori sau salariați, sunt corecte, echitabile și eficiente și sunt implementate cinstit și cu celeritate, fără favoritisme și partipris-uri. Situat în afara jocului intereselor politice și având acces la cele mai competente și credibile surse de informare, președintele României se află într-o poziție privilegiată pentru a primi semnale cu privire la evoluțiile din economia reală, semnale pe care să le facă publice și să le transmită mai departe celor direct responsabili cu politicile economice, în vederea corectării unor eventuale disfuncționalități, prevenirii situațiilor de criză și valorificării unor oportunități strategice majore pentru dezvoltarea economică a României.

Constituția îi atribuie președintelui rolul de gardian al principiilor și de supraveghetor al bunei funcționări a instituțiilor. Tocmai de aceea, departe de a fi un detaliu secundar, viziunea economică a președintelui României este de cea mai mare importanță pentru cetățenii statului român, în dubla lor calitate de alegători și contribuabili.

Principii

Una dintre marile maladii ale politicii românești, cauză principală de întârziere a dezvoltării țării, este absența cvasitotală din dezbaterile publice a discuțiilor cu privire la principiile primordiale de funcționare a statului și irosirea sterilă în detalii accesorii nefundamentate. De

aici, neputința de a implementa cu consecvență un proiect de țară dincolo de durată limitată a unui ciclu electoral. De aici, inconsistența identităților ideologice pe eșcherul politic românesc și "traseismul" de la stânga la dreapta. De aici, obsesia "centrului", expresie eufemistică ce maschează lipsa de idei și de principii, dar și lașitatea clasei politice, incapabilă să asimileze și să-și asume direcții ideologice limpezi și coerente și să le implementeze prin politici publice corespunzătoare.

O spun fără echivoc: sunt un candidat de dreapta și voi susține o guvernare bazată pe principii și politici de dreapta. Asta înseamnă următoarele:

- 1) Reducerea la minimum a rolului și a implicării statului în economie și definirea foarte limpede a atribuțiilor instituțiilor de stat și a limitelor acestor atribuții.
- 2) Statul este cel mai prost administrator. Statul nu trebuie să fie nici antreprenor și nici manager în economie, ci să se limiteze la a asigura un cadru legislativ și procedural care să permită manifestarea deplină a libertății economice a cetățenilor săi, prin Parlament și Guvern, și să vegheze, prin Justiție, la respectarea și implementarea regulilor unei competiții economice corecte și echitabile, în condițiile principiului fundamental al egalității în fața legii.
- 3) Atribuțiile fundamentale ale statului, pe care acesta poate și trebuie să le îndeplinească cu competență și în condiții de eficiență, inclusiv financiară, sunt politica externă, justiția, apărarea, ordinea publică și siguranța națională.
- 4) În domeniul sănătății, susțin o reducere graduală, controlată și responsabilă a statului în favoarea sectorului privat, în folosul cetățenilor beneficiari de servicii medicale și al profesioniștilor din sănătate. Asta nu înseamnă o derobare a statului de obligațiile sale în domeniu, prevăzute de Constituție, ci dimpotrivă, asumarea de către stat exclusiv a rolului de legislator și supraveghetor al sistemului medical și renunțarea la cel de actor direct implicat. Statul nu poate fi nici medic și nici administrator de spital, iar acest lucru se vede extrem de limpede în starea deplorabilă a sistemului românesc de sănătate. Creșterea calității serviciilor medicale, reducerea costurilor acestora, stoparea risipei de resurse și majorarea veniturilor profesioniștilor din domeniul medical nu se pot obține decât în condiții de privatizare și debirocratizare, adică prin competiție liberă, atent și competent supravegheată de instituțiile specializate ale statului.
- 5) Evoluțiile demografice și financiar-bugetare arată limpede că, în actualul său design, în care pensionarii sunt susținuți de contribuțiile de asigurări sociale plătite de salariații aflați în activitate, sistemul public de pensii este nesustenabil pe termen mediu și lung. Susțin încurajarea economisirii individuale pentru pensie, prin sisteme private de investiții financiare atent supravegheate, cu un dublu beneficiu: majorarea veniturilor pensionarilor și finanțarea economiei reale.
- 6) Sistemul de protecție socială trebuie reformat din temelii. Pentru eficientizarea acestuia și pentru stoparea risipei de resurse și a fraudelor, persoanele cu adevărat defavorizate și aflate în situații dificile trebuie identificate cu maximă precizie. Politicile de acordare a ajutoarelor sociale trebuie să încurajeze, acolo unde este posibil, reintegrarea cât mai rapidă a beneficiarilor pe piața muncii.

- 7) Sunt un adept fără echivoc al privatizării societăților de stat. În multe domenii, însă, pentru eficientizarea activității acestor companii și pentru o competiție economică liberă și echitabilă, privatizările nu sunt suficiente. Nu rezolvăm nimic dacă înlocuim monopoli de stat cu monopoli și oligopoli private. Privatizările trebuie în mod necesar însoțite de măsuri de deschidere și liberalizare a accesului pe piețe pentru noi concurenți. Monopoliurile fac rău economiei și societății în general și, de aceea, numărul lor trebuie redus la minimum. Trebuie să ne limităm la un număr cât mai mic de monopoli naturale, exclusiv în domenii de interes strategic.
- 8) Susțin fără rezerve reducerea poverii fiscale pentru cetățeni și companii, atât din punct de vedere financiar, cât și din punct de vedere administrativ-birocratic. Trebuie minimizeze stimulentele pentru evaziune și fraudă fiscală, iar pentru asta nu sunt suficiente măsurile punitive. Reducerea evaziunii fiscale nu se va putea face cu adevărat decât atunci când va fi mai ieftin și mai comod, din toate punctele de vedere, pentru contribuabil, să-și achite taxele și impozitele datorate decât să le eludeze. Susțin un buget echilibrat mai degrabă prin reducerea și optimizarea cheltuielilor decât prin majorarea taxelor. Reforma administrativă a sistemului fiscal este vitală. Taxele și impozitele trebuie să devină mai ușor de plătit pentru contribuabili și mai ușor de încasat pentru agențiile specializate ale statului.
- 9) O altă boală veche și grea a României este infrastructura, în special cea rutieră. Amânările, întârzierile și eșecurile multor proiecte de infrastructură, ca și costurile foarte mari ale acestora, ineficiența, corupția și fraudele cu care acestea sunt asociate au la bază faptul că, exact ca în perioada comunistă, politicienii vor să raporteze "succese la hectar" (a se citi "kilometri de autostradă") în scop electoral și pentru a-și îmbogăți clientela de partid. Eliminarea ineficiențelor și a fraudelor se poate face doar atunci când proiectele de infrastructură au sens din punct de vedere economic, respectiv atunci când există realmente cerere pentru ele. Iar această cerere poate fi identificată și satisfăcută doar de către antreprenorii și finanțatorii privați dispuși să-și asume riscuri investiționale, pe care statul îi poate sprijini prin garanții, dar mai ales printr-o legislație flexibilă și predictibilă, adaptată nevoilor acestora.
- 10) În ceea ce privește relațiile economice internaționale, susțin fără echivoc libertatea de circulație a capitalului și a muncii și libertatea de a face afaceri în Uniunea Europeană și nu numai. În exercitarea atribuțiilor mele legate de politica externă voi veghea la respectarea drepturilor și libertăților lucrătorilor și antreprenorilor români în Uniunea Europeană, în litera și în spiritul tratatelor și convențiilor la care România este parte. Dar lumea nu se termină cu Europa. Libertatea comercială este o valoare globală care trebuie promovată și sprijinită. Mai ales în actualele condiții de exacerbare a tensiunilor geopolitice, sunt mai actuale ca niciodată cuvintele lui Frederic Bastiat: "Atunci când mărfurile nu trec granițele, o vor face armatele". Din acest punct de vedere, susțin încheierea de acorduri de liber-schimb de către Uniunea Europeană nu doar cu marii săi aliați din NATO, Statele Unite și Canada, ceea ce ar trebui să constituie oricum, din punctul meu de vedere, o prioritate a UE, ci și cu marile puteri economice emergente din America de Sud, Asia și Orientul Mijlociu, evident acolo

unde funcționează regimuri politice compatibile cu principiile fondatoare ale Uniunii Europene și ale Alianței Nord-Atlantice.

IMM-urile ar trebui să fie motorul economiei

Unul dintre cei mai semnificativi indicatori ai libertății, sănătății și funcționalității unei economii este starea întreprinderilor mici și mijlocii, a micului antreprenoriat. O țară are nevoie, fără doar și poate, de corporații mari, puternice, cu pondere însemnată în ocuparea forței de muncă și cu contribuții masive la bugetele statului. Dar nu este suficient. Numărul de IMM-uri dintr-o țară dă seama despre gradul de libertate economică al acesteia, despre cât de ușor sau de dificil se poate manifesta, în condiții de eficiență, spiritul antreprenorial al cetățenilor. Mai multă concurență și diversitate înseamnă mai multe opțiuni pentru consumatori, mai multă inovație, calitate superioară la prețuri mai mici și mai multe șanse la prosperitate pentru mai mulți oameni.

Sunt convins că spiritul antreprenorial al românilor nu este cu nimic mai prejos decât al altor cetățeni ai Europei unite. Însă, potrivit unei statistici recente, citate în Carta Albă a IMM-urilor, România se clasa, anul trecut, pe locul 26 în UE după numărul de IMM-uri la mia de locuitori. Țara noastră avea doar 26 de întreprinderi mici și mijlocii la o mie de locuitori, ceea ce reprezintă jumătate din media Uniunii Europene.

Problema nu este una culturală. Repet, afirmația potrivit căreia românii ar fi animați de mai puțină inițiativă antreprenorială decât alți europeni este una profund falsă. Unele voci susțin că statul nu face suficient pentru a-i sprijini pe micii întreprinzători, prin subvenții, finanțări și garanții pentru credite. Eu cred că lucrurile stau exact invers și că statul ar trebui să-i lase pe micii antreprenori în pace.

Asta pentru că, în opinia mea, avem atât de puține IMM-uri în România, raportat la numărul populației, pentru că avem mult prea multe bariere legislative, administrativ-birocratice, fiscale și de reglementare. Este foarte dificil să înființezi o firmă și este foarte greu să menții în activitate o firmă, atunci când statul este primul care îți pune bețe în toate și atentează la resursele tale limitate, fie ele de bani sau de timp.

Citeam în urmă cu câțiva ani un articol în Ziarul Financiar care pur și simplu m-a îngrozit. Avea titlul "Controlul extrem: O simplă covrigărie este controlată de 15 autorități". Cele 15 erau: ANAF de sector, ANAF București, Garda Financiară, ITM, Garda de Mediu, Poliția Economică de sector, Poliția Economică de municipiu, Poliția economică din IGPR, Poliția comunitară de sector, Poliția comunitară de municipiu, Autoritatea națională Sanitar Veterinară de sector și Autoritatea națională Sanitar Veterinară de municipiu.

Unei corporații masive îi este infinit mai ușor să facă față hățișului birocratic, administrativ și fiscal pe care statul i-l întinde în față. IMM-urile, însă, nu dispun nici de timp, nici de resurse și nici de personal pentru a supraviețui acestor încercări, pe lângă cele, firești, presupuse de competiția acerbă de pe piață.

Toate guvernele din ultimii ani au promis, iar unele chiar au implementat programe de sprijinire a IMM-urilor, în special pentru tinerii antreprenori. Rezultatele sunt mai mult decât nesatisfăcătoare. Iar asta nu din cauza eventualelor sume insuficiente alocate de la bugetul de stat pentru subvenționarea acestora. Ci din cauza unei defecțiuni majore de concepție a respectivelor programe. Acestea au fost construite plecând de la premisa că IMM-urilor proaspăt înființate trebuie să li se dea ceva. Eu spun că trebuie să nu li se mai ia și să fie lăsate în pace să-și vadă de business. Antreprenorii tineri și debutanți nu au nevoie de pomeni, ci de facilități. În consecință, în privința IMM-urilor, voi sprijini următoarele tipuri de politici:

- 1) Reducerea la maximum a numărului și a complexității procedurilor și actelor birocratice necesare pentru înființarea unei firme mici noi. Idealul, deloc de neatins, ci deja concretizat în multe state, este ca o firmă să poată fi înființată online prin doar câteva click-uri pe unul (de preferință) sau mai multe site-uri de agenții guvernamentale. Costurile de timp și de bani pentru înființarea de firme, mai ales de către antreprenori tineri debutanți, fără prea multe resurse, trebuie reduse la sânge, până aproape de zero.
- 2) Pentru tinerii antreprenori debutanți, esențial este să se adapteze cât mai rapid pe piețele pe care vor să funcționeze. După cum bine știm, o afacere aflată la început se confruntă cu costuri masive și beneficiază de încasări mici, iar despre profit nici nu poate fi vorba. Propun scutirea de taxe, impozite și contribuții, sau cel puțin reducerea semnificativă a acestora, pentru firmele mici nou-înființate de antreprenori tineri debutanți. Mă refer la toate obligațiile fiscale existente, atât către bugetul de stat, cât și către cele de asigurări sociale, precum și de cele la bugetele locale. Nivelul exact al scutirilor sau reducerilor, modalitățile de aplicare a acestora, ca și perioada de grație acordată, rămân la latitudinea Guvernului.
- 3) Accesul la finanțare și capital este vital pentru firmele mici noi înființate de tineri antreprenori debutanți. Fără un istoric de business în spate, fără un cash-flow stabil și de cele mai multe ori fără să aibă posibilitatea de a prezenta garanții materiale colaterale potențialilor finanțatori, multe idei bune de afaceri mor în fașă. Am mai spus-o și o repet: IMM-urile nu au nevoie de pomeni, ci de facilități. Tocmai de aceea, în locul acordării de subvenții directe, este mult mai importantă facilitatea accesului la credite bancare. Bugetele programelor de subvenționare a IMM-urilor pot fi utilizate mult mai judicios și mai eficient la majorarea capitalului și a capacității de garantare a Fondului Național de Garantare a Creditelor pentru Întreprinderile Mici și Mijlocii (FNGCIMM) și a Fondului Român de Contragarantare (FRC). Este nevoie de crearea de programe de garantare a creditelor țintite pentru IMM-urile noi înființate de tineri antreprenori debutanți. Este necesară, de asemenea, încurajarea investițiilor de tip venture capital în start-up-uri, iar cea mai firească și la îndemână metodă este acordarea de facilități fiscale pentru aceste investiții.
- 4) Cultura antreprenorială trebuie dezvoltată de la cele mai fragede vârste, prin programe și cursuri specializate derulate în școli și licee. Trebuie să abandonăm ideea păguboasă

că antreprenoriatul este o opțiune de viață rezervată exclusiv unei nișe de privilegiați. În anumite momente ale vieții, oricine se poate vedea nevoit să își asume riscul de a începe un business pe cont propriu, chiar dacă nu și-a propus niciodată până atunci. Abilitățile antreprenoriale sunt esențiale pentru adaptarea la lumea contemporană, aflată în continuă mișcare și schimbare, la viteze tot mai mari. Să ne gândim doar la persoanele care își pierd locul de muncă sau la elevii care nu reușesc să ia BAC-ul.

Taxe mai ușor de plătit pentru contribuabili și mai ușor de încasat pentru stat

Din punct de vedere fiscal, România se confruntă cu două probleme aparent contradictorii. Deși povara fiscală impusă indivizilor și companiilor este mare, atât în termeni financiari, cât și din punct de vedere administrativ-birocratic, eficiența colectării și nivelul de încasare a taxelor și impozitelor sunt slabe, iar evaziunea fiscală – extrem de mare. Contradicția nu este decât aparentă. Așa cum, în termeni mai generali, nici un regim politic, oricât de represiv, nu se poate menține la putere decât în condițiile unei minime acceptări, chiar și tacite, din partea populației, și în domeniul fiscalității, un stat nu poate colecta din taxe mai mult decât își permit și sunt dispuși să plătească contribuabilii, în urma calculelor lor individuale de tip cost-beneficiu.

Toată lumea se plânge de nivelul înalt al evaziunii fiscale și caută soluții pentru combaterea acestui flagel. Însă nimeni nu se întreabă care sunt cauzele pentru care se face atât de multă evaziune fiscală în România. Întreb din nou: să fie la mijloc cauze culturale? Sunt românii mai înclinați către evaziune decât alți europeni? Răspunsul este, fără doar și poate, nu. Românii au doar ghinionul de a fi prizonierii unui sistem fiscal opresiv din toate punctele de vedere, care se cere reformat din temelii.

Potrivit clasamentelor mondiale privind competitivitatea economică a țărilor întocmite de Banca Mondială și de Forumul Economic Mondial, citate de Consiliul Fiscal, România se poziționează foarte slab la nivel internațional din punct de vedere al sistemului de taxe. Competitivitatea scăzută la nivelul taxelor în cazul României nu rezultă numai din nivelul acestora, ci și din birocrăția aferentă plății lor.

Astfel, într-o prezentare recentă a domnului Ionuț Dumitru, președintele Consiliului Fiscal, se arată că, potrivit raportului Doing Business al Băncii Mondiale, poziția României în materie de plată a taxelor este foarte slabă, cea mai slabă din țările Europei Centrale și de Est și chiar mai slabă decât în cazul unor țări foarte "exotice", cum ar fi Sierra Leone, Mozambic, Yemen sau Belarus. Numărul de plăți pe an aferente taxelor pe care o companie din România trebuie să le facă este de 39, un nivel foarte ridicat, chiar dacă în scădere față de anii anteriori, fiind mult mai mare decât în cazul țărilor din Europa Centrală și de Est. Spre exemplu, o companie din România face 12 plăți pe an pentru plata TVA și tot 12 plăți pe an pentru plata contribuțiilor la asigurările sociale, în timp ce în majoritatea țărilor din Europa Centrală și de Est, conform metodologiei Băncii Mondiale, plata celor două impozite este considerată a fi făcută o singură dată, declararea și plata în acele țări fiind făcută 100% electronic de către majoritatea întreprinderilor de dimensiune medie.

"Dacă România ar asigura declararea și plata electronică a CAS, impozitului pe profit și TVA, numărul de plăți făcute de către o companie ar scădea de la 39 la 14 și am urca în clasament pe locul 75 (de la 134) la numărul de plăți, respectiv pe locul 64 (de la 73) la nivel de competitivitate generală a economiei", se arată în prezentarea domnului Dumitru.

Căruia îi dau cuvântul și în continuare, pentru a răspunde acelor voci politice de stânga care susțin că în România taxele sunt mici: "În ceea ce privește nivelul taxelor plătite de către companiile din România, acestea reprezintă, conform datelor Băncii Mondiale, 42.9% din profiturile comerciale (profitul înainte de plata taxelor), poziționând România pe locul 118 din 189 de țări la nivel internațional și peste media țărilor din Europa Centrală și de Est, a țărilor membre OECD și a țărilor din Europa și Asia Centrală. Prin urmare, nivelul agregat al taxelor plătite de companii nu poate fi considerat nicidecum a fi unul mic, contrar aparenței create de o cotă de impozit pe profit foarte mică după standarde europene (cota unică de 16%). Pe lângă cota unică pe impozitul pe profit, companiile plătesc taxe foarte mari aferente contribuțiilor la asigurările sociale (31,5% din profiturile comerciale), care poziționează România pe o poziție foarte slabă în clasament (locul 171 din 189 de țări!). Sub aparența unui nivel scăzut al taxării, creată de cota unică mică după standarde europene, nivelul taxelor pe muncă și al TVA este în realitate unul foarte mare în România. Cota de TVA din România este una dintre cele mai mari la nivel european (a treia cea mai mare, după Ungaria cu 27%, Suedia și Danemarca cu 25%), iar cota de contribuții la asigurările sociale este a 8-a cea mai mare la nivel european".

În concluzie: reducerea evaziunii fiscale nu se va putea face cu adevărat decât atunci când va fi mai ieftin și mai comod, din toate punctele de vedere, pentru contribuabil, să-și achite taxele și impozitele datorate decât să le eludeze. Taxele și impozitele trebuie să devină mai ușor de plătit pentru contribuabili și mai ușor de încasat pentru agențiile specializate ale statului.

Din acest punct de vedere, consider că trebuie luate măsuri pe patru direcții:

- 1) Reforma radicală a sistemului de declarare, plată și colectare a taxelor și impozitelor din România. Este inadmisibil ca, în secolul XXI, contribuabilii, fie ei persoane fizice sau juridice, să piardă atât de mult timp și atât de multe resurse doar pentru a-și îndeplini această obligație legală esențială, pentru care statul ar trebui să le asigure toate condițiile și tot confortul. Consider că avem de a face cu una dintre prioritățile zero ale României. Un sistem de colectare mai eficient și mai ergonomic pentru contribuabili înseamnă și încasări mai mari la buget, și premise pentru identificarea și combaterea mai eficientă a evaziunii fiscale. În această privință nu trebuie făcut nici un compromis. Generalizarea informatizării sistemului fiscal trebuie făcută indiferent de costuri, întrucât creează premisele îmbunătățirii colectării taxelor și impozitelor, deci al creșterii veniturilor statului. În plus, reducerea implicării factorului uman este de natură să reducă și fraudele și corupția
- 2) După cum am spus, un stat nu poate colecta din taxe mai mult decât își permit și sunt dispuși să plătească contribuabilii, în urma calculelor lor individuale de tip cost-beneficiu. Potrivit datelor oficiale care prezintă raportul dintre cotele legale de impozitare și cât se încasează efectiv din ceea ce se impune, România are o rată implicită de taxare la TVA de 13,7%, raportată la o cotă standard de 24%, una de 14%

la impozitul pe salarii de 16% și una de 28,6% la contribuțiile de asigurări sociale de 44,4%. Reducerea corespunzătoare a obligațiilor fiscale în direcția ratelor implicite de taxare, pe lângă că ușurează povara pentru contribuabili, creează premisele creșterii conformării voluntare și scoaterii la lumină a unor sume mari din economia subterană.

- 3) Multe voci, din întreg spectrul politic, susțin taxarea mai agresivă a proprietății. Este un lucru cu care nu sunt de acord din mai multe motive. Dimpotrivă, susțin relaxarea fiscalității sub acest aspect. În primul rând pentru că taxarea proprietății înseamnă de facto o dublă impozitare, pentru că reprezintă o nouă impunere asupra unui venit deja taxat. În al doilea rând, înseamnă impozitarea unui potențial investițional și, deci, descurajarea investițiilor. Românii trebuie stimulați să dețină proprietăți. Din același motiv, susțin neimpozitarea veniturilor din pensii, dar și din orice formă de economisire.
- 4) Nu în ultimul rând, ca o concluzie firească a celor spuse mai sus, susțin reducerea CAS, dar nu în modul nesustenabil și strict electoral-populist, în care vrea să o facă actualul guvern Ponta. Tocmai de aceea am cerut președintelui României, domnul Traian Băsescu, să retrimită în Parlament legea privind reducerea CAS cu 5%. Așa cum reiese și din analiza Consiliului Fiscal asupra acestui subiect, impactul unei asemenea măsuri nu se regăsește în proiecția bugetară curentă pentru 2014 și nici în cea pe termen lung. Adoptarea unei asemenea măsuri, deși în mod cert dezirabilă din perspectiva mediului de afaceri, nu este posibilă în condițiile respectării angajamentului de consolidare fiscală asumat prin tratatele europene fără identificarea unor măsuri compensatorii de dimensiuni echivalente. O reducere de amploare a cotelor legale de CAS, necesară din perspectiva reducerii poverii fiscale pe muncă, poate fi realizată în măsura în care se reduc sau se elimină diferențele actuale foarte mari de tratament fiscal între diverse forme de venituri (salarii, drepturi de autor, persoane fizice autorizate, microîntreprinderi etc) sau se îmbunătățește raportul contributori/beneficiari în sistemele de asigurări sociale, de preferință prin măsuri care să conducă la reducerea numărului foarte mare de salariați "la negru", număr estimat la circa 1,5 milioane, care ar reprezenta peste 30% din numărul de salariați din economia oficială.

Autostrăzi pentru soferi, nu pentru clientela politică!

Fiecare campanie electorală și fiecare nou program de guvernare ne aduc noi și noi promisiuni legate de infrastructura rutieră. Toate partidele se bat în a promite kilometri peste kilometri de autostrăzi, noi proiecte și finalizarea celor începute de ani și ani de zile. Pe de altă parte, proiectele stagnează sau sunt abandonate, iar România bate record după record atunci când vine vorba despre costul de construire al autostrăzilor pe kilometru. Prețurile sunt umflate, corupția înflorește, iar clientela politică se îmbogățește.

Toate acestea pentru că, precum în alte sectoare de activitate, și aici lipsește logica economică. Nimeni nu își pune întrebările esențiale: Care ar fi dimensiunea optimă a rețelei de autostrăzi a României, respectiv de câți kilometri de autostradă mai avem nevoie? Pe unde

ar trebui să treacă respectivele autostrăzi? Cât de dispuși sunt șoferii români să plătească taxe de autostradă și care ar fi limita de preț pe care aceștia ar accepta să o plătească?

Ideea este că răspunsul la aceste întrebări nu poate fi dat de politicieni și nici măcar de tehnocrați. Singurii care pot răspunde la aceste întrebări ar fi acei antreprenori-investitori care ar fi dispuși să-și asume și riscul investițional presupus de astfel de proiecte masive de infrastructură, în speranța unui profit pe termen lung rezultat din încasarea de taxe de la utilizatorii de autostrăzi.

Este limpede că bugetul de stat nu are bani pentru autostrăzi. Fondurile UE sunt, fără doar și poate, o parte a soluției, însă nici pe departe suficientă. În plus, să nu ne ascundem după deget și să nu facem promisiuni deșarte, îmbunătățirea semnificativă a gradului de absorbție al respectivelor fonduri, inclusiv pe această componentă esențială, pare mai degrabă un pariu pe termen lung decât unul imediat.

Ne rămâne, atunci, varianta parteneriatelor de tip public-privat, adică a contractelor de concesiune. Aceste contracte funcționează în felul următor. Autostrada este construită de către un investitor privat care, ulterior, își recuperează costurile investiției, plus profit, din încasarea de taxe de la utilizatorii autostrăzii, prin concesionarea acesteia. Lucrările de construcție, iar ulterior cele de întreținere, sunt finanțate de către concesionar, care de regulă își completează veniturile proprii necesare investiției prin credite bancare sau de pe piețele de capital. Riscurile investiționale sunt împărțite între concesionar și stat, în sensul în care concesionarul cere statului anumite garanții, legate de nivelul traficului pe respectiva autostradă, respectiv de veniturile pe care le poate încasa pe perioada concesiunii. Aceste garanții sunt cerute și de către finanțatorii proiectului, instituții bancare sau fonduri de investiții.

Consider că această soluție este cea mai bună în actualele condiții din mai multe motive. Principalul motiv este acela că, înainte de a se angrena într-un astfel de proiect, un investitor privat efectuează mai întâi un studiu serios de oportunitate. Mai precis, încearcă să estimeze în ce măsură o autostradă construită pe un anumit traseu va fi suficient de circulată astfel încât, prin impunerea unei taxe de autostradă pe care șoferii să fie dispuși să o plătească, investiția să poată fi recuperată cu un profit mulțumitor pe durata concesiunii.

În acest fel, nu vom mai avea de a face cu autostrăzi proiectate pe trasee menite doar să satisfacă interesele unui baron local sau a altui și care ulterior să se dovedească a fi foarte slab circulate, spre paguba contribuabililor și fără nici un beneficiu pentru șoferi și pentru economie. În al doilea rând, un astfel de design instituțional și juridic al proiectelor de infrastructură ar presupune costuri mult mai mici pentru bugetul de stat.

În al treilea rând, s-ar reduce semnificativ riscurile de umflare a costurilor de construcție și de apariție a cazurilor de corupție, întrucât investitorul privat ar avea tot interesul să-și țină sub control costurile.

În acest fel, proiectele de infrastructură rutieră ar ieși, practic, de sub tutela politicului și ar ține seama strict de principiile logicii și eficienței economice, în folosul celor interesați și cu economii semnificative pentru contribuabili la bugetele statului.

Energie și resurse naturale: eficiență economică și imperative strategice

Sectorul energetic și al resurselor naturale este unul vital pentru România și pentru întreaga Europă, mai ales în contextul actualelor tensiuni geopolitice mondiale, care își au unul dintre principalele epicentre atât de aproape de granițele noastre. Din acest punct de vedere, politicile publice din domeniul energiei trebuie să răspundă corect și eficient mai multor provocări, care sunt doar aparent contradictorii, ele constituind, în esență, un tot unitar. Avem de a face, pe de o parte, cu necesitatea de a reduce costurile cu consumul de energie, care reprezintă o povară tot mai mare atât pentru persoanele fizice, cât și pentru companii. Această reducere a costurilor trebuie obținută atât prin scăderea propriu-zisă a prețurilor, rezultat al eficientizării activităților de producție, distribuție și furnizare, cât și prin creșterea eficienței energetice, respectiv prin capacitatea de a spori confortul locativ și productivitatea industrială în condițiile reducerii consumului de energie, ținând seama și de politicile de mediu ale Uniunii Europene.

Însă imperativul reducerii costurilor cu energia trebuie coroborat cu cel al întăririi securității alimentării cu energie și cu cel al diversificării raționale a surselor de aprovizionare. Aceste obiective nu pot fi atinse decât prin investiții masive de capital, investiții care, în timp, trebuie recuperate. Nu trebuie să ne temem de aceste investiții și de costurile lor, pentru că ne vor aduce beneficii importante pe termen mediu și lung, chiar dacă, în primă instanță și pe termen scurt, costurile sunt cele care ies în evidență, iar costurile nu sunt niciodată populare.

Nu în ultimul rând, adeziunea noastră la Uniunea Europeană și la Alianța Nord-Atlantică înseamnă adeziunea la un set de valori politice, legate de democrație, stat de drept, domnia legii și respectarea drepturilor omului, care transcend imperativele strict economice. Nu abdicăm de la angajamentele noastre legate de valori pentru a obține gaze naturale mai ieftine în orice condiții. Nu orice este negociabil.

Prin implementarea consecventă a unei strategii coerente de politici publice în domeniul energetic, imperativele enumerate mai sus pot fi atinse concomitent. În acest sens, voi sprijini politici publice în domeniul energiei care să meargă în următoarele direcții:

- 1) Accelerarea proceselor de privatizare a companiilor de stat din domeniul energetic, prin listare la Bursa de Valori București, dar și pe alte platforme de tranzacționare europene de prim rang, după modelul Electrica SA (BVB). Ineficiențele, risipa de resurse, umflarea costurilor operaționale, inclusiv prin acte de corupție, amânarea unor investiții esențiale, toate acestea sporesc povara suportată de consumatori și de întreaga societate. Societățile de stat din energie au nevoie de capital pentru a investi în eficientizarea activității și în creșterea productivității, la costuri reduse, precum și de management profesionist, selectat exclusiv pe criterii profesionale, pentru ca aceste investiții să se facă în mod competent și eficient. Acest lucru nu se poate realiza decât prin implicarea tot mai semnificativă a sectorului privat în acționariatul acestor societăți. Trebuie să încetăm să ne iluzionăm că simplul fapt că o întreprindere se află în proprietatea statului înseamnă că ea ar aparține "poporului" și că "poporul" beneficiază realmente de pe urma acestei forme de proprietate.

- 2) De multe ori, pentru eficientizarea activității acestor companii și pentru o competiție economică liberă și echitabilă, privatizările nu sunt suficiente. Nu rezolvăm nimic dacă înlocuim monopoluri de stat cu monopoluri și oligopoluri private. Privatizările trebuie în mod necesar însoțite de măsuri de deschidere și liberalizare a accesului pe piețe pentru noi concurenți. Monopolurile fac rău economiei și societății în general și, de aceea, numărul lor trebuie redus la minimum. Trebuie să ne limităm la un număr cât mai mic de monopoluri naturale, exclusiv în domenii de interes strategic și acolo unde realitățile tehnice și organizatorice din teren nu permit existența mai multor jucători pe o piață, cum ar fi transportul de energie electrică și gaze naturale.

- 3) Privatizările din domeniul energetic trebuie în mod necesar completate de îmbunătățirea elaborării și redactării juridice a contractelor de privatizare și de eficientizarea procesului de monitorizare post-privatizare a întreprinderilor trecute în proprietatea sectorului privat, pentru supravegherea îndeplinirii obligațiilor asumate la privatizare. Apropo și de recentul caz Enel, ne-am săturat de revelații post-factum ale Curții de Conturi și de procese la tribunalele arbitrale internaționale. Obligațiile investiționale asumate de cumpărători trebuie îndeplinite întocmai și la timp, în beneficiul consumatorilor. Trebuie simplificate procedurile prin care consumatorii casnici și industriali își pot schimba furnizorii de energie electrică și gaze naturale, trebuie impuse standarde de prezentare și publicare a prețurilor și tarifelor care să favorizeze comparabilitatea acestora, precum și dezvoltarea de comparatoare online de astfel de prețuri și tarife.

- 4) Este nevoie de "democratizarea" producției de energie electrică. Inovațiile tehnologice din ultimii ani au redus masiv costurile echipamentelor de producție de energie din surse regenerabile, în special în ceea ce privește panourile fotovoltaice. Ani la rând, consumatorii au subvenționat, prin decret de stat, marii producători de energie din surse regenerabile, ceea ce a dus la creșterea masivă a costurilor energetice ale acestora. Acum este momentul să acordăm facilități persoanelor fizice și micilor companii pentru a se transforma din simpli consumatori în producători de energie, prin instalarea de panouri solare pe acoperișurile clădirilor rezidențiale, industriale, logistice și de birouri. Independența energetică nu trebuie să fie doar un obiectiv național, ci și unul individual și al micilor comunități. Statul îi poate sprijini prin acordarea de scutiri, reduceri și deductibilități fiscale, ca și prin reducerea poverii administrative și birocratice reprezentate de avizele, permise și autorizațiile legale în domeniu.

- 5) Resursele naturale de hidrocarburi și nu numai ale subsolului României trebuie exploatate, în condițiile respectării drepturilor de proprietate și a normelor europene de mediu. În acest context, trebuie spus că una dintre principalele explicații ale boom-ului producției de petrol și gaze din șisturi bituminoase din Statele Unite este existența drepturilor de proprietate privată asupra resurselor subsolului, o realitate juridică inexistentă în România și în Europa. În acest fel, proprietarii de terenuri sunt direct cointeresați atât de creșterea producției, întrucât încasează redevențe și chirii de pe urma acesteia, cât și în derularea exploatărilor în condiții de siguranță atât pentru

pentru securitatea și sănătatea oamenilor, cât și pentru mediul înconjurător. În România, resursele subsolului sunt, potrivit Constituției, în proprietatea statului. Însă consider că pot fi luate o serie de măsuri care să sporească gradul de cointeresare al locuitorilor din zonele de interes pentru companiile de petrol și gaze și al comunităților și autorităților locale respective în derularea de operațiuni petroliere. În acest sens, consider că trebuie modificată Legea petrolului, în sensul alocării unui procent semnificativ din redevențele petroliere încasate de bugetul central către bugetele locale ale primăriilor și consiliilor județene în jurisdicția cărora se află exploatarea de petrol și gaze. Mai mult, consider că și alte elemente de legislație trebuie modificate astfel încât să se permită comunităților și autorităților locale să negocieze individual cu companiile de petrol și gaze și alte beneficii, cum ar fi investiții în lucrări de construcție, reparație și întreținere a drumurilor de interes local sau a altor elemente de infrastructură, și chiar și beneficii financiare directe pentru locuitori. La începutul acestui an, guvernul britanic a modificat legislația în vigoare astfel încât comunitățile din zonele unde se va forța după gaze de șist vor primi direct de la companiile petroliere 100.000 de lire sterline pentru fiecare sondă de explorare forată, precum și 1% din veniturile rezultate din exploatare.

- 6) Pentru că am adus vorba de redevențe și știm că anul viitor regimul acestora va fi modificat, consider că România are nevoie de un sistem de redevențe petroliere care să încurajeze creșterea producției de hidrocarburi, precum și investițiile în dezvoltarea de noi zăcăminte și în creșterea gradului de recuperare a resurselor în cadrul celor mature. Per total, este mult mai bine pentru bugetul de stat să încaseze un procent mai mic dintr-o sumă semnificativ mai mare, rezultată din majorarea producției de hidrocarburi, decât un procent mai mare, poate mai atrăgător din punct de vedere electoral-populist, dintr-o sumă mai mică, din cauza epuizării resurselor și a absenței stimulentei pentru majorarea producției. În acest sens, trebuie să urmărim exemplele de succes ale altor state. Multe voci dau ca exemplu Norvegia, evidențiind cotele mari de impozitare impuse de stat producătorilor de hidrocarburi. Însă aceste voci pierd din vedere, din ignoranță sau din interes, un aspect extrem de important. Acela că statul norvegian preia în sarcina proprie 78% din cel mai important și mai costisitor risc asumat de către companiile petroliere, și anume riscul de prospecțiune și explorare. Mai precis, în cazurile în care aceste lucrări de prospecțiune și explorare se finalizează cu eșecuri, adică nu duc la descoperirea de zăcăminte considerate rentabile pentru exploatare, statul restituie companiilor 78% din costurile anuale de explorare ale acestora, restituirea fiind efectuată la sfârșitul anului fiscal următor celui în care au survenit costurile respective.
- 7) Sunt esențiale investițiile în repararea, upgradarea, dezvoltarea, extinderea și consolidarea rețelelor de transport de energie electrică și gaze naturale. Deși costurile acestor investiții sunt deloc de neglijat, beneficiile pe termen mediu și lung pentru consumatori vor fi masive. În plus, aceste investiții au o importanță strategică de prim rang pentru asigurarea securității și diversificării alimentării cu energie a României, în cadrul Uniunii Europene. Astfel, este de cea mai mare importanță asigurarea interconectării sistemelor de transport de energie și gaze naturale ale României cu cele ale țărilor vecine, în primul rând cu cele ale Republicii Moldova. România și Uniunea Europeană au nevoie de o Republică Moldova cât mai sigură și cât mai independentă din punct de vedere energetic și, de asemenea, pe cât posibil, cât mai conectată și din acest punct de vedere la Europa.

Economisirea privată este baza pensiilor viitoare

Este limpede că, nu doar în România, ci în întreaga lume, sistemele publice de pensii, în actualul lor design de tip *pay-as-we-go* nu mai sunt sustenabile pe termen mediu și lung. Acest sistem de pensii a fost conceput în secolul XIX, pe baza datelor și conjuncturilor din secolul XIX. În secolul XXI, creșterea nivelului de trai, avansul tehnologic și schimbarea în profunzime a mentalităților sociale și culturale au dus la scăderea voluntară a natalității, coroborată cu creșterea speranței de viață. În consecință, avem de a face cu un număr tot mai mare de persoane retrase din activitate, care încasează pensii un număr tot mai mare de ani, iar aceste pensii trebuie plătite din contribuțiile de asigurări sociale ale unui număr tot mai mic de salariați.

Din acest punct de vedere, din păcate și din motive specifice, România stă mult mai prost decât alte țări: 5,4 milioane de pensionari trebuie susținuți din contribuțiile de asigurări sociale colectate de la 5,2 milioane de salariați. Potrivit ultimelor date oficiale ale Ministerului Finanțelor Publice, la jumătatea acestui an, deficitul bugetului de asigurări sociale de stat se ridică la peste 6,5 miliarde lei, în urma unor încasări de contribuții sociale în sumă de 19,08 miliarde lei și a unor cheltuieli cu plata pensiilor care s-au ridicat la 25,63 miliarde lei. Diferența se compensează prin transferuri de la bugetul de stat.

Nu este doar o problemă bugetară, fiscală și demografică, ci și una de natură etică și care ține de siguranța și responsabilitatea individuală a fiecărei persoane. Sistemul de pensii actual, în care salariații activi plătesc pensiile celor retrași din activitate, a făcut ca persoanele active să nu mai aibă, practic, control asupra uneia dintre cele mai importante componente ale planificării personale a oricărui individ responsabil, respectiv economisirea pentru bătrânețe.

Statul reține contribuții de asigurări sociale de la salariați și de la angajatorii acestora, iar ulterior, sistemul de stabilire a punctajului pe baza căruia se fixează pensia și valoarea punctului de pensie sunt măsuri discreționare ale autorităților, fără nici un fundament economic. În plus, beneficiile de pensionare sunt simple transferuri bugetare și nu rezultatul unor investiții productive generatoare de venituri.

Plata, indexarea și, pe cât posibil, majorarea pensiilor actualilor pensionari trebuie să constituie priorități absolute pentru orice guvernare. Este însă momentul să gândim și pe termen lung, iar pe termen lung nevoia de reformă radicală este indiscutabilă. Noile generații de salariați trebuie responsabilizate în sensul că trebuie educate și trebuie să li se permită să economisească tot mai mult în mod individual pentru perioade de după retragerea din viața activă. Mai precis, prin reducerea CAS făcută în mod sustenabil, trebuie să li se lase la dispoziție mai mulți bani pentru economisire.

În acest sens, mă voi opune oricăror măsuri guvernamentale care ar viza înghețarea sau reducerea procentului din CAS transferat către sistemul de fonduri de pensii private obligatorii (pilonul II) sau, mai grav, confiscarea de către stat a activelor acumulate de aceste fonduri, pe baza contribuțiilor virate de la salariați. Mai mult, susțin majorarea contribuțiilor la pilonul II, întrucât, deși randamentele investiționale obținute de fondurile de pensii private obligatorii în anii scurși de la debutul sistemului sunt extrem de atractive, sumele acumulate

în conturile personale ale participanților sunt mici tocmai din cauza nivelului redus al contribuțiilor.

Susțin, de asemenea, încurajarea participării voluntare a salariaților la fonduri de pensii private facultative (pilonul III) prin majorarea facilităților și deductibilităților fiscale acordate pentru contribuțiile angajatorilor și angajaților la aceste fonduri. În plus, susțin extinderea sistemului pilonului III prin legiferarea înființării de fonduri de pensii private ocupaționale, al căror design să poată fi stabilit de către salariați și angajatori în mod liber, prin negocieri care să țină seama de interesele ambelor părți. Aceste fonduri de pensii private ocupaționale ar trebui introduse inclusiv pentru categoriile profesionale bugetare care beneficiază de pensii speciale, cum ar fi magistrații, militarii sau diplomații.

Mai mulți bani intrați în sisteme de economisire privată pentru pensie înseamnă nu doar majorarea veniturilor viitoare la pensie, ci și o sursă extrem de prețioasă de finanțare pentru economia reală.

În fine, sunt pentru nediscriminare și egalitate de tratament între toate formele de economisire privată. Așa cum, în prezent, beneficiile acordate pe bază de contracte de asigurare de viață cu componentă investițională (unit-linked) sunt scutire de impozitare, la fel ar trebui să fie și dobânzile la economisirea bancară. În consecință, susțin renunțarea la impozitarea câștigurilor din dobânzi la depozite bancare.

Un sistem medical eficient trebuie bazat pe competiție

Ca și în domeniul pensiilor, și în sistemul de sănătate marea boală este reprezentată de către monopolul exercitat de stat. În consecință, susțin o reducere graduală, controlată și responsabilă a statului în favoarea sectorului privat, în folosul cetățenilor beneficiari de servicii medicale și al profesioniștilor din sănătate.

Asta nu înseamnă o derobare a statului de obligațiile sale în domeniu, prevăzute de Constituție, ci dimpotrivă, asumarea de către stat exclusiv a rolului de legislator și supraveghetor al sistemului medical și renunțarea la cel de actor direct implicat. Statul nu poate fi nici medic și nici administrator de spital, iar acest lucru se vede extrem de limpede în starea deplorabilă a sistemului românesc de sănătate.

Creșterea calității serviciilor medicale, reducerea costurilor acestora, stoparea risipei de resurse și majorarea veniturilor profesioniștilor din domeniul medical nu se pot obține decât în condiții de privatizare și debirocratizare, adică prin competiție liberă, atent și competent supravegheată de instituțiile specializate ale statului.

Subfinanțarea sistemului medical este o realitate, dar soluția nu este majorarea contribuțiilor de asigurări sociale de sănătate, așa cum umblă zvonul că ar intenționa să facă actualul guvern. Dimpotrivă, acestea trebuie reduse gradual. În timp, trebuie să ajungem la situația în care statul să finanțeze prin CASS cu preponderență cheltuielile cu tratamentul medical al persoanelor al persoanelor din categorii vulnerabile și defavorizate.

Salariaților și, în general, persoanelor care obțin venituri din muncă și antreprenoriat trebuie să li se lase cât mai mulți bani în buzunar pentru cheltuieli de sănătate. În acest fel, cetățenii pot fi responsabilizați și stimulați să ducă o viață mai sănătoasă.

În acest sens, o soluție ar fi introducerea de scutiri, reduceri, deductibilități și restituiri fiscale pentru cheltuielile medicale ale persoanelor fizice, în modalități și limite care urmează să fie stabilite de către Guvern. Susțin, de asemenea, încurajarea prin facilități fiscale a încheierii de asigurări private de sănătate, atât individuale, cât și de grup, respectiv finanțate de angajatori.

Voi încuraja modificarea legislației pentru facilitatea încheierii de contracte între spitalele de stat și asigurătorii privați, cu posibilitatea ca medicii să își majoreze veniturile pe baza acestor contracte.